

Referaatti Susan Hubbardin (2005) artikkelista ”Gender and Authorship: How Assumptions Shape Perceptions and Pedagogies” Anna Leahyn (toim.) teoksessa *Power and Identity in the Creative Writing Classroom. The Authority Project* (s. 130–140). Clevedon: Multilingual Matters.

SUKUPUOLI JA KIRJOITTAJA: KUINKA OLETTAMUKSET MUOVAAVAT HAVAITSEMISTA JA OPETTAMISTA

Seela Räsänen 2020 (referaatti)

Susan Hubbard kirjoittaa artikkelissaan ”Gender and Authorship: How Assumptions Shape Perceptions and Pedagogies” (2005) siitä, kuinka hän on luovan kirjoittamisen työpajoja vetäessään huomannut opiskelijoidensa kantavan mukanaan sukupuolistereotyypisiä ajatuksia ja mielipiteitä kirjoittamisesta ja kirjoittajasta. Artikkelissaan Hubbard syventyy omien kokemustensa ja muun tutkimustiedon ja kirjallisuuden pohjalta kysymyksiin siitä, millaisia sukupuolistereotyyppioita luovan kirjoittamisen opiskelijoilla yleensä on ja kuinka noita stereotyyppioita voi ja kannattaa luovan kirjoittamisen opettajan tai ohjaajan roolissa huomioida ja haastaa.

Artikkelin alussa Hubbard ottaa esille sukupuolistereotyyppioiden huomioimisen tärkeyden luovan kirjoittamisen opettajille ja myös itse kirjoittajille: Hubbardin mukaan stereotyyppioiden sivuuttaminen ja huomiotta jättäminen vain vahvistavat niitä sekä antavat kirjoittajille väärän mielikuvan siitä, mitä ja mistä he voivat kirjoittaa. Hubbardin mukaan hyvä luovan kirjoittamisen työpaja on kuin hyvä yhteistyössä tehty romaani, jossa kaikki osallistujat jakavat saman peruskäsityksen työstä ja esteettisistä tavoitteista, mutta kunnioittavat kuitenkin yksilöllisiä variaatioita juonessa ja tyyliä: tässä työpajatyylissä erilaiset stereotyyppiat voivat olla todella harmillisia.

Suullisessa ja ei-verbaalisessa kommunikaatiossa on löydetty paljonkin eroja miesten ja naisten kommunikaatiotavasta, kuten myös yleisesti miesten ja naisten kirjoittaessa. Hubbard kuitenkin argumentoi oman ja muiden tutkimiansa tutkimusten pohjalta, että luovan kirjoittamisen saralla tutkimuksessa havaitut erot miesten ja naisten välisessä kirjoittamisessa johtuvatkin pitkälti tutkijan omista odotuksista ja näin ollen sisäistetyistä sukupuolistereotyyppioista.

Hubbardin oma tutkimus perustuu tämän kokemuksiin luovan kirjoittamisen ohjaamisesta luokkahuoneessa. Hubbardin oman kokemuksen mukaisesti suurin osa luovaa kirjoittamista opiskelleista uskoi naisten ja miesten kirjoittavan huomattavan erilaisesti: Hubbardin

tekemässä kahdessa erillisessä kyselyssä, 112:sta vastanneesta opiskelijasta 97 uskoi naisten ja miesten kirjoittavan tarinoita erilaisesti. Näiden kyselyiden vastauksista kävi ilmi, että naisten uskottiin kirjoittavan tunteellisemmin, syvällisemmin ja yksityiskohtiin paneutuen; miesten taas uskottiin kirjoittavan konkreettisemmin, faktoihin ja konflikteihin itsen ja muiden välillä perustuen. Hubbardin mukaan sekä miehet että naiset tasapuolisesti uskoivat näihin stereotypioihin.

Tutkimustulostensa vastaisesti Hubbard ei kuitenkaan huomannut mitään eroa nais- ja miesopiskelijoidensa tarinoissa: molemmat sukupuolet kirjoittivat samoista aiheista, samoja genrejä, samalla tyyllillä ja rakenteilla. Kokemustensa perusteella Hubbard ajautuikin etsimään vastausta siihen, mistä opiskelijoiden stereotypiat juontuvat jos eivät näiden omista töistä?

Hubbard vastaa artikkelissaan ensimmäiseksi kysymykseen siitä, vaikuttaako kirjoittajan sukupuoli hänen tuottamaansa sisältöön. Hubbard siteeraa useampaa luovan kirjoittamisen alan julkaisua, jossa on eroteltu miesten ja naisten fiktiota omiksi kategorioikseen: miehet kirjoittavat väkivallasta ja seikkailusta, naiset arkielämästä ja romanssista. Hubbard kirjoittaa, että Robert Connorsin mukaan miesten aihevalinnat kirjoittamisessa – jotka usein käsittelevät väkivaltaa huolettomasti ja normina – heijastelevat pojille jo varhain opetettua tapaa keskittyä tekemiseensä eikä antaa tunteidensa häiritä tätä työtä. Hubbard argumentoi tätä väitettä vastaan kirjoittamalla, että myös naiset hänen kokemustensa mukaan kirjoittavat paljon väkivallasta ja että myös naisille on opetettu tunteidensa syrjään siirtäminen.

Sukupuoleen perustuvia stereotypioita on myös kritisoitu aiemminkin kirjoittamisen alalla: Hubbardin mukaan jotkut kriitikot ovat kuitenkin väittäneet, että joitakin aiheita, esimerkiksi synnytystä ja raiskausta, voivat vain naiskirjoittajat käsitellä uskottavasti. Hubbardin mukaan tällaiset näkemykset kuitenkin rajoittavat nykyaikaista kirjoittajaa tarpeettomasti. Hubbard myös jäljittää näkemyksen vain naiskirjailijoille varatuista aiheista 1900-luvulla alkaneeseen korjausliikkeeseen, jossa aikaisemmin miesten hallitsemalla ja kirjoittamalla kirjallisuuden alalla aloitettiin naisten kirjoittamisen tutkimus. Tänä päivänä tällaiselle fokukselle ei Hubbardin mukaan ole enää tarvetta, sillä kuka tahansa ja mistä asemasta tahansa voi kirjoittaa mitä haluaa.

Sisällön ja sukupuolen väliseen yhteyteen ei siis usko, ja Hubbard siirtyykin artikkelissaan seuraavaksi tutkimaan kirjoittajan sukupuolen mahdollista vaikutusta tekstien tyyliin ja

rakenteeseen. Hubbardin mukaan tässäkin tapauksessa monet kirjoittamisen teoreetikot ovat erotelleet mies- ja naisretoriikan: tiivistäen miesretoriikassa käydään suoraan asiaan ja esitetään perustelut myöhemmin, kun naisretoriikassa taas kierrellään ja jätetään tulkinnanvaraa. Hubbard esitteleekin kirjallisuuden ja kirjoittamisen retoriikan tutkimuksessa pitkään esiintyneen kahtiajaon järjen ja emootioiden, miehekkään ja naismaisen kirjoittamisen välillä: Hubbard esitteleekin esimerkiksi tutkija Miriam Brodyn (1993) näkemyksen siitä, kuinka miehekästä kirjoittamisen tyyliä leimaa yksinkertaisuuden, vaikuttavuuden ja totuuden arvot, kun taas naisellista tyyliä kuvaillaan koristelluksi, epäuskottavaksi ja välillä petolliseksi. Hubbard siteeraa myös Elizabeth Daymeria ja Sandra Runzoa (1986): Daymer ja Runzo väittävät, että kirjoittamisen opetuksessa hyvän kirjoittamisen arvot vastaavat miehekästä kirjoittamistyyliä eli toisin sanoen kirjoittamisen opiskelijoita opetetaan kirjoittamaan kuin miehet kirjoittavat.

Hubbard haluaakin itse luoda Brodyn (1993) esittelemän mallin mukaisen kirjoittamisyhteisön, jossa eletään ja kirjoitetaan välitilassa: tämä kirjoittamisen tila ei olisi miehekäs tai naisellinen ja siellä liikuttaisiin sujuvasti yksinään ja ryhmässä kirjoittamisen välillä. Hubbardin mukaan tällainen kirjoittamisyhteisö ei ole kuitenkaan mahdollinen, ennen kuin yhteisön kirjoittajat tulevat tietoisiksi omista sukupuolistereotyyppioistaan.

Hubbard kritisoi myös kulttuurista feminismiä ja muistuttaa, että sen sisältämät ideat synnyttävät myös sukupuolistereotyyppioita: Hubbard siteeraa Carol Tavrissa (1993), joka muistuttaa ettei yksilöiden välisissä eroissa eniten paina sukupuoli, vaan yksilön valta, hallussa olevat resurssit ja elämäkokemukset. Näin ollen kulttuurisen feminismin edustama näkemys siitä, että naiset ovat sukupuolensa puolesta parempia joihinkin rooleihin ja tehtäviin, on fundamentaalisesti väärä.

Hubbard kysyy artikkelissa seuraavaksi, mitä siis voimme tehdä ja sanoa niille kirjoittajille, jotka vakaasti uskovat miesten ja naisten kirjoittavan eri lailla. Hubbard ehdottaa ensimmäiseksi kunnollista ja dialogista keskustelua stereotyyppioista, kun niitä ilmenee: oli se sitten kirjoittamisen työpajassa tai kotisohvalla. Toiseksi toimintatavaksi Hubbard esittää kirjoittamisen opiskelijoiden rohkaisemista kirjoittaa niistä omista elämäkokemuksistaan, jotka vahvistavat sukupuolistereotyyppioita: Hubbardin oman kokemuksen mukaisesti vallitsevan tilan haastamisessa tehokkain keino on sen tarkka ja täsmällinen kuvailu.

Kolmantena keinona haastaa sukupuolistereotypioita luovan kirjoittamisen opiskelijoissa on Hubardin mukaan keskittyä luomaan työpajoja ja tilanteita, jossa sukupuoli nostetaan etualalle. Hubbard mainitsee tästä esimerkiksi oman Gender and Fiction -työpajansa.

Työpajassaan Hubbard on koettanut nostaa sukupuolen ilmeiseksi huolenaiheeksi kirjoittamisen piirissä: työpajassa käsitellään monipuolisesti sukupuolta pohtivia ja esittäviä tekstejä, niin opiskelijoiden omia kuin myös kirjallisuuden klassikoita ja alan tutkimuskirjallisuutta. Hubardin tavoitteena työpajassa oli lukemiston ja keskustelun pohjalta saada opiskelijansa ymmärtämään paremmin sukupuolen vaikutusta kirjoittamisen maailmassa sekä rohkaista heitä luomaan hahmoja ja tarinoita, jotka huomioivat, haastavat ja korjaavat sukupuolistereotypioita enemmän kuin vahvistavat niitä.

Hubbard avaa myös tarkemmin työpajan sisältöä: työpajan alussa opiskelijat täyttävät kyselyn, jossa kysytään sukupuolen vaikutusta heidän kirjoittamiseensa. Vastausten perusteella Hubbard valitsee ja tarkentaa kurssilukemistoa vastaamaan opiskelijoidensa tarpeita: vastaukset myös tuottavat materiaalia työpajakeskusteluihin. Työpajan tehtäviin kuuluu kirjoittaa kaksi novellia ja kurssilukemistoon perustuva kriittinen essee sekä suorittaa tutkimusta tietystä (sukupuoleen liittyvästä) aiheesta ja esittää löydöksensä luokalle.

Hubbard mainitsee alussa työpajansa herättäneen vastustusta parissa opiskelijassa, ja Hubbard onkin näiden kokemusten perusteella kiinnittänyt erityishuomiota omaan opetustyyliinsä, jota hän kutsuu auktoriteettitietoiseksi pedagogiikaksi: opetustyyli tarjoaa opiskelijoille turvallisen tilan, jossa voi olla eri mieltä opettajan, muiden opiskelijoiden ja kurssilukemiston kanssa. Muuten Hubbard mainitsee kurssinsa keränneen paljon positiivista palautetta: tyypillisesti työpaja on auttanut opiskelijoita avaamaan silmänsä sukupuolistereotypioille ja muuttamaan käytöstään ja kirjoittamistaan parempaan suuntaan.

Artikkelinsa lopuksi Hubbard muistuttaa muita kirjoittamisen opettajia ja ohjaajia siitä, kuinka tärkeää on huomioida kaikki aspektit, jotka muodostavat opiskelijoiden kirjoittamat tarinat. Sukupuoli ja siihen liittyvät stereotypiat ovat vain yksi tekijä, jotka vaikuttavat kirjoittamiseen: vain sukupuoleen keskittyvät näkökannat jättävät loppujen lopuksi huomioimatta muun muassa luokka-asemaan, etnisyyteen, ihonväriin ja seksuaaliseen identiteettiin liittyvät stereotypiat ja aspektit, vaikka sukupuolen huomioiminen kirjoittamisen työpajassa onkin tärkeä ensimmäinen askel kohti Brodyn (1993) mallin mukaista kirjoittamisyyhteisöä ja auktoriteettitietoista opettamisen tapaa.